

Mål, strategier og årsrapport

Statusrapport over den økonomiske situasjonen.

Økonomisk utvikling de fire siste år viser at Kainun institutti - Kvensk institutt har mottatt en økning på 2,3% i hvert budsjett år. Det tilsvarer ca lønns- og prisvekst. Vi omstrukturerer våre medarbeidere, søker eksterne prosjektmidler og ansetter i prosjektstillinger for å kunne utføre de arbeidsoppgaver vi har påtatt oss. Det er tre korttidskontrakter på prosjektstillinger på 40 og 50 % i språkteknologiarbeidet. Det er de eksterne prosjektmidlene som avgjør hvor lenge arbeidsforholdet varer. Dette arbeidet får ikke den økonomiske tryggheten den trenger for framgang og kontinuitet. Vi har god likviditet og har ingen egen inntekt av betydning.

658

Formålet med søknaden.

Formålet med søknaden er å oppnå de mål vi er gitt i ansvar å utføre;

- 1) Utvikle kvensk språk
- 2) Fremme læring og bruk av kvensk i samfunnet
- 3) Formidle kvensk språk og kultur
- 4) Fremme kvensk kultur som grunnlag for folk til kontakt, reiseliv og næringsutvikling.

Vi ønsker med denne søknaden å øke og styrke arbeidstokken på Kainun institutti - Kvensk institutt for å kunne stå for framgang og kontinuitet i arbeidet vårt for kvensk språk og kultur.

659

Årsrapport for 2015.

Kainun institutti - Kvensk institutt ble stiftet 13. desember 2005, dette er vår tiende årsrapport. Vi er en stiftelse, stifterne er Norske Kveners Forbund, Porsanger Kommune, de lokale kvenforeningene Ruijan kväänit Lemmijokilaiset og Ruijan kväänit Pyssyjokilaiset. Representanter for disse utgjør Rådet ved Kainun institutti som avholder sitt rådsmøte hvert år innen utgangen av juni, rådet velger styret. Styrets sammensetning i 2015: Leder Irene Persen, representant for Porsanger kommune
Nestleder: Egil Borch, representant for Norske kveners forbund.
Medlem: Silje Solheim Karlsen, representant for UiT Norges arktiske universitet, Alta.
Medlem: Else Olsen, representant for Ruijan kväänit Pyssyjokilaiset.
Medlem: Eystein Dahl, representant for UiT Norges arktiske universitet Tromsø.
Personlige varamedlemmer er: Roy Myrheim, Carlola Kleemann, Hilja Huru og Jan Erling Persen. vara for UiT, Tromsø er ikke valgt enda.
Det er avholdt 5 styremøter i 2015, alle i Børselv; 13/2, 29/5, 2/9, 14/10, 11/12.
KVENSK SPRÅKTING:
Kainun institutti har også ansvar for å drifte Kvensk språkting. Kvensk språkting består av språkbrukere fra de ulike språkmiljøene i Nord-Troms og Finnmark. Representantene i språktinget er:
Leder Trygg Jakola, Vestre Jakobselv
Nestleder: Leena Pedersen, Vestre Jakobselv
medlem: Henry Osima, Bugøynes/Oslo
medlem: Kyrre Isaksen, Lakselv
Medlem: Nora Marie Ollila, Tromsø
De har avholdt 3 møter i 2015; 23/1 i Tromsø, 15-16/05 i Tromsø, 19/10 i Vadsø. Saker de har hatt til behandling er; - prinsipper på enkelt ord i ordboka, - låneord, - variasjon av språket i analysatoren og stavekontrollen, - kvensk skolegrammatikk.
I april dro Kainun institutti og kvensk språkting på samarbeidsmøte til Meänkieli miljøet i Kiruna, her møtte vi Erling Wande, Anders Alapää, Birgitta Rantatalo og Marta Nylund m/ flere. Det er 2. gangen vi møter Meänkieli språkmiljøet for å utveksle erfaringer og problematikk rundt begge språkarbeid. Det planlegges også

402

et samarbeidsmøte i 2016.

ANSATTE:

Daglig leder: Hilde Skanke, 100% stilling

Administrasjonsmedarbeider: Wigdis Farstad, 45% stilling

Kvensk språkstilling: Anna- Kaisa Räisänen, 100% stilling

Språk og Kulturmedarbeider: Karin Larsen, 100% stilling

Språk og Kulturarbeider: Pirjo Pavalniemi, 100% stilling

Opplysningsmedarbeider: Mervi Haavisto, 100% stilling, har hatt svangerskapspermisjon i 2015, i hennes fravær har vi ansatt vikar Merethe Eidstø Kristiansen.

I prosjektet språkteknologi i 2015 har vi hatt tre prosjektstillinger; Mari Keranen 40% stilling, Sindre Trosterud i 40% stilling og Bjørnar Josefsen i 50% stilling. De har jobbet med analysator, rette- og staveprogram sammen med Giellatekno ved UiT og lagt inn ny ord i ordboka.

SPRÅKUTVIKLING OG SPRÅKARBEID:

Vi jobber fortsatt med Giellatekno og institutt for språkvitenskap i språkteknologiprojektet, arbeidet ble intensivert i 2013 og har siden 2014 vært finansiert med eksterne prosjektmidler. Utviklingen av språkteknologi for kvensk vil resultere i en utvidet bruk av språket og revitaliseringen. Den vil kunne overvåke språkbruk og samle ny ord til det kvenske ordforrådet.

Kvensk språkopplæring, lydfil prosjektet "Nybegynneropplæring i kvensk" er et samarbeid mellom Halti kvenkultursenter, Storfjord språksenter og Kainun institutti. Er ferdig stilt og er lagt ut på vår hjemmeside (www.kvenskinstitutt.no) Her kan du høre alle ti delene eller laste de ned.

"Kvensk språkveir" er et samarbeidsprosjekt mellom Norske kveners forbund, Porsanger kommune og Kainun institutti. I 2015 har vi reist til de 5 barnehagene i Porsanger og hatt promotering av prosjektet med dukketeater på kvensk, vi har laget læringsmateriale, en pedagogisk plan og kurset språkforbilder. Det er påmeldt 7 barn og barna kommer fra forskjellige barnehager. Selve språkveiret vil starte i februar 2016 og vare til juni, tre dager i uka. Det følger barnehageåret, så oppstart vil skje til høsten igjen.

Vi har holdt 15 timers nybegynnerkurs i kvensk under Paaskiviikko i Kvænangsbotn, og høsten 2015 underviste vi på språkmentorkurs på UiT for kvenskstudenter.

I 2015 gav vi ut en frasebok på norsk/kvensk til bruk i helsevesenet, den skal være et verktøy for pleiere som bør kunne fraser og ord for best mulig oppnå kontakt og forståelse med pasienter, den inneholder ord og fraser til bruk fra hverdagslivet og i pleie og stellesituasjon. Fraseboka kan også brukes av alle som ønsker å lære kvensk.

Vi har hatt mange varierte oversettelsesoppdrag, det er alt fra kvenske navn på frivillige organisasjoner, skilting til bygg, pressemeldinger, sanger, små tekstsnotter, artikkeltekster på vår hjemmeside, hvor vi prøver å ha artikler på både norsk og kvensk. Utstillingstekster for Nord Troms museum er den mest omfattende oversettelsen vi har gjort i år. YR.no er også en oversettelse vi jobber med nå, her gjør vi forbedringer og tilpasser tekst og terminologi til deres nye side. Vi er aktive på sosiale medier hvor vi deltar på facebooksider som Meän sanat/Våres ord, Kveenin sanat og Kvensk institutt, her spør vi etter ord og vi henter inn nye ord til vårt ordinnsamlingsarbeid. Vi har innført månedens kven på vår hjemmeside, hvor vi presenterer mennesker som på en eller annen måte jobber for, og synliggjør kvensk språk og kultur. Vi har arrangert 7 språkkafeer i 2015, hyppigst her i Børselv, men vi har vært hos Nord Varanger - og Tromsø kvenforening også. Veldig godt besøkte arrangermenter og veldig givende for ordinnsamlingen vår. På vår facebookside startet vi en adventskalender i desember måned, her presenterte vi en ny luke hver dag som inneholdt enten spor fra lydfile "Nybegynneropplæring på kvensk" eller kvenske tradisjoner til jul som ble introdusert med tegning og fortelling.

UTADRETTET ARBEID:

Vi har et godt samarbeid med andre institusjoner og organisasjoner i arbeidet med å revitalisere kvensk språk og kultur. Ruija kvenmuseum i Vadsø, Halti

kvenkultursenter IKS, Storfjord språksenter, Norske Kveners Forbund, Språkrådet, Porsanger kommune, Porsanger Kulturskole, Fylkeskommunene i Troms og Finnmark, UiT Norges arktiske universitet, Porsanger museum og Historielag, Ruijan Kaiku, Den norske kirke, IKA Finnmark IKS, Finnmark fylkesbibliotek og Nasjonalbiblioteket er samarbeidspartnere som er viktig for vårt arbeid med språk- og kulturutviklingen, vi har også et forskningssamarbeid med Pia Lane fra Universitetet i Oslo om artikkelen "Heritage Language Policies" som publiseres i 2016. Vi prøver å være så deltakende og synlig som vi kan, og er tilstede og deltakende der det er ønskelig. I 2015 har vi deltatt, sammen med NKF, på møte med Europarådets ekspertkomite i Tromsø, hvor vi også skrev en forespurt rapport om skolenedleggelsen av Børselv oppvekstsenter og om kvensk språkopplæring i Porsanger. Vi har hatt besøk av Riksantikvaren, den finske ambassadøren og deres følge på deres rundtur i Finnmark, for diskutere utfordringer ved bevarelse av kvenske kulturminner. Vi har tillegg til språkkafeer arrangert Kvenfolketsdag 16. mars. Vi hadde besøk og opplegg sammen med barnehager på dagtid og på kvelden arrangerte vi sammen med Ruija kväänit Pyssyjoiklaiset og Porsanger Kommune prisutdelingen av Ridder 1. klasse av Den Kongelige Norske St Olavs Orden, som ble tildelt Terje Aronsen. Kulturminnedagene 2015 hadde tittelen "kulturskatter i nabolaget", vårt bidrag i Porsanger var utstillingen i Tornedalshuset "Eletty Elämä / Levd liv". Vi er tilstede og deltaktig under begge våre kvenske festivaler, Paaskiviikko og Kippari. Festivalene er viktige møtearenaer både for synliggjøring og bevisstgjøring av språket og kulturen. Vi arrangerete sammen med IKA Finnmark IKS et foredrag med utstillingen som het " Mens vi venter på neste båt, forsyninger og frihet". Utstillinger prøver vi å ha i sommermånedene. I år var det den lokale kunstmaleren Kerttu Salamonsen som hadde sommerutstillingen, veldig populær utstilling som viser malerier fra naturen i Porsanger og Lebesby kommune. Avslutningsvis på året 2015 arrangerte vi før julsconsert hvor vi inviterte til allsang og dans sammen med et lokalt sangkor i Børselv og Lakselv spellemannslag. Seminarer og foredrag vi har deltatt på i 2015:
Nasjonal bibliotekets jubileumsseminar: "Alf Nilsen- Børsskog - Kvenskildringens pioner"
Tromsø Museum, kvensk språkdag: "kvensk på ett kvarter"
Qven Østlandet: "Hva skal til for at kvensk skal overleve?"
Lions årsmøte i Porsanger: "Kvener i Troms og Finnmark"
Paaskiviikko, Nordreisa: "Kvensk språkarbeid"
Arkivdagen, IKA Finnmark IKS: "Grenseløse språk"
Finnmark fylkesbibliotek, fagseminar: "Vi er også her"
Finnmark fylkesbibliotek, forprosjekt; "Kvensk bibliotekstjeneste"
Ruijan Kaiku, strategi seminar: "Kvensk i media"
vi har også besøk av skoleklasser, i år har Lakselv ungdomsskole fått to foredrag her med "kvensk språk og kultur" som tema. elever fra Alta skole med kvensk som språkfag har vært her og hørt om den kvenske kulturen. Vi har også et samarbeid med finnmarkssykehuset avd Karasjok om besøk og omvisning når de er på sine opphold her i Børselv.